

PROCÉS PARTICIPATIU DEL PLA EUROPA

Debat del 22/02/2019

Ens cal més o menys pressupost europeu?

(Aquestes notes segueixen les quatre preguntes formulades, però es complementen amb el text de dos articles publicats els darrers tres mesos, que s'adjunten a aquest document. Els seus títols són: "Una Europa amb pocs recursos" i "Un manifest europeista".)

1. Utilitat del pressupost europeu per a la ciutadania europea

El pressupost UE equival a l'1% del seu PIB, i el 94% torna als estats membres. No és cert que la UE sigui una gran burocràcia... La majoria del pressupost UE consisteix en cofinançament amb els estats membres; per tant, suposa gestionar el 2% del PIB europeu.

Als EUA el Govern federal gestiona el 20% del PIB. Les comparacions amb els EUA no són adients, tenint en compte les diferències per raó de competències que uns i altres estats gestionen (defensa, salut, ensenyament, atur...) Malgrat això, és evident que l'1% del pressupost de la UE és clarament "insuficient", ja que no ha augmentat des de l'origen de la construcció europea i, en canvi, les competències que ha anat assumint han augmentat molt. Sobretot, és absolutament "imperceptible" per a la gran majoria de la ciutadania, que no es pot sentir beneficiària directa del pressupost, sensació que no ajuda al sentiment de "pertinença" a la UE.

2. Serveix per a augmentar equitat o eficàcia

El pressupost es pot dividir en tres grans blocs: política agrària, política de cohesió, i recerca més innovació.

El primer es pot considerar meitat equitat i meitat eficiència.

El segon és clarament cohesió.

I el tercer és directament eficiència econòmica, però indirectament suposa més i millors llocs de treball i, per tant, poden suposar més equitat.

És clar que l'actuació de la UE ha millorat les economies del conjunt dels seus membres. però ha estat molt ineficient a aconseguir la convergència de les seves economies i, per tant, no ha reduït prou les desigualtats regionals de tot tipus.

3. Cal augmentar el pressupost per a construir una Europa federal i social?

Evidentment.

Són molt interessants les estadístiques i enquestes que fan palesa aquesta situació d'insatisfacció i la percepció de la ciutadania quant als resultats de la integració (pocs/poques

se senten guanyadors directes, bastants entenen que són guanyadors indirectes, però massa pensen que son perdedors...).

Cal anar en compte per la forta oposició existent als estats del nord contra les “transferències fiscals”, actitud que pot ser comprensible si es tracta de “subsidis directes”, però que ha de ser revisada per tal de poder augmentar les transferències en “inversions en infraestructures públiques” que ajudin a augmentar la competitivitat de les economies més endarrerides, i en la posada en marxa d’alguns serveis públics de caràcter europeu.

És també evident que cal construir el “pilar social” i que això requerirà transferències de competències i augments pressupostaris, que probablement hauran de provenir d’“impostos europeus” i de capacitat d’endeutament.

Aquests impostos, junt amb l’harmonització de tots aquells que segueixin sent estatals, hauria d’ajudar a eliminar la competència fiscal entre estats, i a dificultar l’elusió fiscal d’empreses i de fortunes.

La Unió bancària per si sola és totalment insuficient com a instrument contracíclic, i per a evitar els abusos de posició dominant originats per superàvits excessius per compte corrent que perjudiquen a tercers.

4. Més o menys transnacionalisme?

Els grans reptes globals necessiten solucions globals.

La globalització de l’economia, la sostenibilitat (tant en la seva dimensió socioeconòmica com ecològica) i les evolucions demogràfiques i migratòries exigeixen polítiques globals i estructures supranacionals amb capacitat reguladora i coercitiva. La UE és un bon pas en aquesta direcció.

Joan Majó, febrer del 2019.